॥ हलुतकथा ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ प्रारं तस्यागतं भीष्मं पप्रच्छ युधिष्ठिरः ॥ यन्मासे हलषष्ठ्या
मो ... तन्मे ब्रूहि पितामह ॥१॥ पितामह उवाच ॥ हलषष्ठ्या ग्रसं वादे युधिष्ठिर निबोध मे ॥ सा पुरे ॥१॥
विषये रम्ये नानावृक्षसमाकुले ॥२॥ पुरी चन्द्रावती नाम चन्द्रसेनेन पालिता ॥ कुबेरस्येव रत्ना
ढ्या पश्चार्धे कामरूपपुरी ॥३॥ तस्यां पुर्यां द्विजश्चासीत् हलधरे नुत्तमा ॥ सर्वलक्षणसंपू ॥१॥
र्णा पीनोन्नतपयोधरा ॥४॥ एकदा दैवयोगेन पत्नी तस्यापि पापिनो ॥ दोहिता द्विजु हंघोरां नान
स्यपदे विता मू ॥५॥ न चापि वर्जिते रोदुः कामरूपी इति नामतः ॥ व्याघ्रः शोणित मांसाशी मेघगर्जि
तनिःस्वनः ॥६॥ आइ दृष्ट्वा तं इत्येति तिष्ठेति चाभवीत् ॥ एतद् घोरवचः श्रुत्वा व्याघ्रस्येव दु
ष्टात्मनः ॥७॥ ... तस्या नासा न ... शिरोः ॥ ... ताप ... तु दन्ती च पुनः

तत्रगत्वामहाव्याघ्रंतं तीरेयानशालिकम् ॥ धर्मपथेरागदृष्ट्यामित्ररूपयायदि सम् [illegible] न्त्वृते ॥

पत्नांपंचकृत्वापंचमातृपितृ पंचपेषु चा ॥ तेनपापेन [illegible] लिप्यामियद्यहंनागमेपुनः ॥१८॥ हिमा

र्थः प्रद्वेषमस्तु [illegible] वादे [illegible] त्यजेत् ॥ तेनपापेनलिप्यामियद्यहंनागमेपुनः ॥१९॥ कथा

॥३॥ पां वध्यमानानां विरूपः करुते नरः ॥ तेनपापेनलिप्यामियद्यहंनागमेपुनः ॥२०॥ स्नेहपस्वग ॥३॥

तोथि होन निरासं प्रतिगच्छति ॥ तेनपापेनलिप्यामियद्यहंनागमेपुनः ॥२१॥ कौमारंब्रह्म

२ चर्यं पानारी चोरः [illegible] मन्यते ॥ तेनपापेनलिप्यामियद्यहंनागमेपुनः ॥२२॥ यत्तु पालं बली

वर्दं विषमं वहति यो धुरं ॥ तेनपापेनलिप्यामियद्यहंनागमेपुनः ॥२३॥ गुरोराज्ञां न ये कुर्व

न्ति [illegible] शरणागतम् ॥ तेनपापेनलिप्यामियद्यहंनागमेपुनः ॥२४॥ मृतके सूतके च यत्पापे

पुनः पुनः क्रन्दमानांश्च तां दृष्ट्वा आब्रूः प्रनरभाषत॥ व्याघ्र उवाच॥ किमर्थं क्रन्दसे येनो मत्स्यातिरोहि
ता धने॥९॥ देवाः यथा सम्पन्ना सिजीवितं छिन्नधोचयि॥ उद्दलीमानुदन्तीया भन्तपापि नष्टमाद्यः॥१०॥
तथापि रोदनस्येव कारणां ब्रूहि सुव्रते॥ धेनुरुवाच॥ आत्मानं न तु शोचामि पुत्रप्रीतिश्च जायते॥
११॥ जातस्य ध्रुवो मृत्युर्मृतस्य जननं ध्रुवम्॥ कृतं भुञ्जते लोकः कं तु कर्म न जायते॥ पुत्रो
मे गोकुले वत्स यद्यः क्षीराशी मातृभक्षामि॥ पायपित्वा स्तनं पुत्रं मध्ये विलोक्य भोजनम्॥१३॥ यद
पेरागमिष्यामि मह्य आब्रून्तवालिकम्॥ इति तस्या वचः श्रुत्वा व्याघ्रः पुनरभाषत॥१४॥ व्याघ्र उ
वाच॥ मोक्षाय चेल्हले ग्रपसम्प्राप्ते भक्ष्यके मयि॥ वन्यान्ति जन्तवः सर्वे मम दर्शनतः किल॥१५॥
न मंत्रं नौषधं वा किं न माता न पिता सुतः॥ मोक्ष्यते निपवि गोकुनरं क्षासे न पीडितम्॥१६॥ धेनुरुवाच॥

अहं ध्रुवस्यैव यः साक्षी अनन्तं यदि मार्यते। तेन पापेन लिप्यापि पितृघ्नं नागमेत् पुनः॥३२॥ इत्येवं शापयन्तं त्वा वृ
द्धयागोकुलं यथौ॥ विफलाद् दुर्मना [illegible] दीना प्रयता पुत्रवत्सला॥३३॥ पतितः शापयोमेऽपध्या
यतः कर्तुमर्हसि॥ त्वदीयं नैव जानेऽहं क्षिपते कार्ये तेऽन्यथा॥३४॥ गच्छन्ती सुतं दृष्ट्वा [illegible] एवं प
तिता जुवि॥ पुनस्तस्या यगच्छन्ती मुमुहे च पुनः पुनः॥३५॥ तत्तीं मातरं दृष्ट्वा [illegible] तनं पुत्रः पपौ न हि॥३
॥३॥ वाचबहुलादीनां कारणं बूहि सुधने॥३६॥ उवाच बहुलादीनां [illegible] ॥ पितृपुत्रे तीनं ॥३॥
मेऽपमानं [illegible] दुःखकारणम्॥३७॥ हेतुत्रहिंसकात् व्याघ्रात् शापयोरिह मातना॥ तथा पितृन्तनं
३ मेऽपयथा [illegible] जास्यहं॥३८॥ इत्युक्त्वा पापपितामाह [illegible] बीजनम्॥ समाप यो पुनस्ते
नैव [illegible] हिंसकः [illegible]॥३९॥ [illegible]॥ शरीरस्य महाव्याघ्र

परद्रव्यापहारिणाम्॥ तेनपापेनलिम्पामियद्यहंनागमेपुनः॥२५॥ विद्यादानुक्तदापित्रो ...षांनकरोतियः॥ तेनपापेनलिम्पामियद्यहंनागमेपुनः॥२६॥ एकाकीमिष्टंश्नाति यः ... तेनपापेनलिम्पामियद्यहंनागमेपुनः॥२७॥ ... सुवर्णस्तेयकर्त्ता च ... एवच॥ तेनपापेनलिम्पामियद्यहंनागमेपुनः॥२८॥ ... पापंप्रस्थ ... ॥ तेनपापेनलिम्पामियद्यहंनागमेपुनः॥२९॥ पती देवद्विजातीनां ... करोतियः॥ तेनपापेनलिम्पामियद्यहंनागमेपुनः॥३०॥ ... तेनपापेनलिम्पामियद्यहंनागमेपुनः॥

भाद्रे मासि शिते पक्षे चतुर्थी मध्यमे रवौ॥ बहुलायाः सर्वेत्सा य[illegible] विन्यस्य त्रयोदशीपि॥४८॥ स्तोत्र
लीरञ्जनीं नाम्नीं कृत्वा वै स यमर्थीं तथा॥५॥ जननीयं प्रयत्नेन यदिच्छेत् सौभाग्यमिच्छति॥४९॥ च

॥४॥ तुर्दश्यां सदा वै पुष्पैः फलैर्नानाप्रकारकैः॥ द्रव्यैश्च स्वर्णैश्च पूजयेन्नाम्नी धूपकैः॥५०॥ एवं पा ॥४॥
उत्कृते नारी प्राप्नोति निर्वाणं च तत्फलम्॥ अपुत्रा लभते पुत्रम् अधनो धनमाप्नुयात्॥५१॥ दुर्भगा प्रा
प्नोति सौभाग्यं बहुभगास्तु कामाप्नुयात्॥ समाहिते न शक्नुयात् कर्थं वै भक्तितत्परा मे॥५२
4
ब्राह्मणेभ्यः प्रदातव्या दक्षिणाद्ये नुनुत्तमा॥ पादं दाभरस्यां यस्त्वं पतः पूर्णा भवेद् वृतम्॥५३॥ संवत्स
रं तु या नारी बहुलाव्याघ्र योरपि॥ भक्त्या कुर्वेत् नित्यं वाञ्छितं फलमाप्नुयात्॥५४॥ बहुलायै नमः

बटवृहि ध्वंसनस्तथा ॥८०॥ धेनोर्वचनजदाकर्ण्य निजगाद [illegible] पुत्र श्वतानाम् ॥ महं जेसुप्रसन्नो ऽहं श
पथेयं नागतोयतः ॥८१॥ श्रातमेवमया धेनो मांचत्वं पंचविष्यसि ॥ श्रुत्वा धेनो पुरास्तं यन्मे
माचरितं तं किल ॥८२॥ धात्रे ऽद्देति सुश्रो ऽहं गंधर्वस्थान मंत्रितः ॥ अहं हि पूर्वं गंधर्वो नित्यं
देवसभासु च ॥८३॥ पूर्वतो भ्रंशित स्थानं [illegible] नेनाऽहं क[illegible] मपातकः ॥ शापादेव [illegible] सभा
मध्येमया प्राप्तस्तदा पुनः ॥८४॥ गच्छ स्वया [illegible] प्रये नौ लेनु [illegible] क्षिते नुतदा भुवि ॥ यदा [illegible] सुव
त्वा धेनोदर्शनं च भविष्यति ॥८५॥ पथागतान् तथा यातान् लेपाने न जितो ऽस्म्यहम् ॥ स्वधे बध
छिन्नः सर्वोदर्पो नास्तिर सभूत्त ॥८६॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ कस्मिन्देशे दिने कस्मिन् केन दं
चरितं व्रतम् ॥ किंप्रकारं किं फलं चास्मत्तन्मे ब्रूहि पितामह ॥८७॥ पितामह उवाच ॥

कामरूपव्याघ्रायनमः॥ यमुनायैनमः॥ सैमिल्लोपाय नमः॥ इति श्री इतिहाससमुच्चये
बहुलाव्रतकथा संपूर्ण शुभमस्तु शुभं भूयात् सन १८९७॥ माघवदि तिथि सप्तम् ॥५॥
मी सोमवासरे उक्त ऋषिदमले दिव जगन्नाथेन श्रामे रा॥ संगावेल्लमाई स्नान कोरो कोथी के
पूरे।

5